

ГАС

БРОЈ 148   АПРИЛ 2019.   ЈП „СРБИЈАГАС“   НОВИ САД

**ДУШАН БАЈАТОВИЋ, ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР СРБИЈАГАСА
ДОБИТНИК ПРИЗНАЊА „КАПЕТАН МИША АНАСТАСИЈЕВИЋ“
ЗА ЛИДЕРА СТРАТЕШКОГ РАЗВОЈА СРБИЈЕ!**

САДРЖАЈ

ПРЕДСЕДНИЦА ВЛАДЕ СРБИЈЕ: ПРИПРЕМНИ РАДОВИ СУ ВЕЋ У ТОКУ	4
РАЗГОВОРИ О ТУРСКОМ ТОКУ	4
НА ДНЕВНОМ РЕДУ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ У 2018. ГОДИНИ	5
САГЛАСНОСТ НА РЕБАЛАНС ПРОГРАМА ПОСЛОВАЊА ЈП „СРБИЈАГАС“ ЗА 2019. ГОДИНУ	5
ДУШАН БАЈАТОВИЋ ОВЕ ГОДИНЕ ЛИДЕР СТРАТЕШКОГ РАЗВОЈА СРБИЈЕ	6
СТИЖЕ ГАС У ФРУШКОГОРСКА МЕСТА!	8
У ИЗГРАДЊУ МРЕЖЕ БИЋЕ УЛОЖЕНО 18,5 МИЛИОНА ЕВРА	9
ИНЖЕЊЕРИ СРБИЈАГАСА ДОБИЛИ СЕРТИФИКАТЕ ПО НЕМАЧКИМ СТАНДАРДИМА	10
ЦИЉ ЈЕ ПОУЗДАНОСТ И ИНТЕГРИТЕТ ТРАНСПОРТНОГ СИСТЕМА	12
ГОТОВО ПОЛОВИНА ЦЕВИ ПОСТАВЉЕНА ПО ДНУ БАЛТИЧКОГ МОРА	13
„ДЕПОГАЗ“ ЋЕ МОЋИ ДА ПРИМИ 3,8 МИЛИЈАРДИ КУБНИХ МЕТАРА ГАСА	13
НОВИ МЕРАЧИ И НА ГЛАВНОМ РАЗВОДНОМ ЧВОРИШТУ У ПОЈАТАМА	14
НАГРАДА ЗА ХУМАНОСТ!	16
ЛЕЧЕЊЕ, ОПОРАВАК И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ЗАПОСЛЕНИХ ПО УХОДАНИМ ПРАВИЛИМА	16
ТРАДИЦИОНАЛНА ИЗЛОЖБА ЛИКОВНИХ РАДОВА ДЕЦЕ ЗАПОСЛЕНИХ СРБИЈАГАСА	17
АКО ЖЕЛИТЕ ДА ИМАТЕ ПРАВИ МЕД, НАЈБОЉЕ ЈЕ ДА ПОЗНАЈЕТЕ ПЧЕЛАРА	18
СРЕЋУ НЕ МОЖЕШ КУПИТИ, АЛИ МОЖЕШ КУПИТИ БИЦИКЛ	20
ДВАДЕСЕТ ЗАНИМЉИВОСТИ О НАШОЈ ПЛАНЕТИ	21
ПЛАНИНАР И ВОЛОНТЕР У ОРГАНИЗАЦИЈИ „ЧЕПОМ ДО ОСМЕХА“	22
НЕОБАВЕЗНО	23

СР - КАТАЛОГИЗАЦИЈА У ПУБЛИКАЦИЈИ
БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ, НОВИ САД
658(497.11)(085.3)

ГАС PRESS / ЈП "СРБИЈАГАС", СЛУЖБА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ И МАРКЕТИНГ;
ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК ВЕСНА АРСИЋ;
ЧЛАНОВИ РЕДАКЦИЈЕ ВЛАДИМИР УТОРНИК, ЈАСМИНА ЂОРЂЕВИЋ, ДЕЈАНА ШРАНЦ,
КСЕНИЈА АЋИМОВИЋ, ЗОРАН МАЈСТОРОВИЋ;
ФОТОГРАФИЈА НЕБОЈША ИЛИЋ, САНДРА ЦРЕПУЉА;
ДИЗАЈН И ПРЕЛОМ ЗОРАНА ДАМЈАНОВИЋ;
2007, БР.1 (ЈАН.)- .- НОВИ САД : ЈП "СРБИЈАГАС", 2007.-.- ИЛУСТР. ; 22 СМ
МЕСЕЧНО.

ISSN 1452-7758

COBISS.SR-ID 219326983

АПРИЛ У СЛИКАМА

ЧЛАНОВИ НАДЗОРНОГ ОДБОРА ЈП „СРБИЈАГАС“ УСВОЈИЛИ НЕКОЛИКО КВАРТАЛНИХ ИЗВЕШТАЈА И ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ ПРЕДУЗЕЋА У ПЕРИОДУ ЈАНУАР - ДЕЦЕМБАР 2018. ГОДИНЕ!

ЕКИПЕ РЈ „ОДРЖАВАЊЕ ГАСОВОДА“ ЗРЕЊАНИН ОВИХ ДАНА НА ВИШЕ ЛОКАЦИЈА ШИРОМ СРБИЈЕ! МЕЂУ НАЈВАЖНИЈИМ ПОСЛОВИМА СВАКАКО ЈЕ ОНАЈ НА ГРЧ ПОЈАТЕ, ГДЕ СУ УГРАЂЕНА УЛТРАЗВУЧНА МЕРИЛА.

НАШИ СТРУЧЊАЦИ ОВОГ ПРОЛЕЋА НА СТРУЧНИМ СКУПОВИМА У ИНОСТРАНСТВУ! РАЗГОВАРАЛИ СМО СА ОНИМА КОЈИ СУ ПОХАЂАЛИ „DVGW“ ЕДУКАЦИЈУ И ГАСПРОМОВ СЕМИНАР У МОСКВИ!

ТРАДИЦИОНАЛНО, У ПРОЛЕЋЕ, УЧИ УСКРСА, ИЗЛОЖБА ЛИКОВНИХ РАДОВА ДЕЦЕ ЗАПОСЛЕНИХ СРБИЈАГАСА У БЕОГРАДУ!

Ускоро дозвола за „Турски ток“

ПРЕДСЕДНИЦА ВЛАДЕ СРБИЈЕ: ПРИПРЕМНИ РАДОВИ СУ ВЕЋ У ТОКУ

Председница Владе Србије **Ана Брнабић** најавила је да ће до краја априла бити издата грађевинска дозвола за деоницу „Турског тока“ кроз Србију. Она је, на заједничкој конференцији за штампу са мађарским премијером **Виктором Орбаном**, рекла да ће ускоро и званично бити отворени радови за изградњу деонице

тог гасовода кроз Србију, који ће се даље наставити до Мађарске. Према њеним речима, припремни радови су већ у току, а до краја месеца биће издата и грађевинска дозвола, пренеле су агенције.

(Аг.)

Виктор Орбан и Ана Брнабић у Суботици

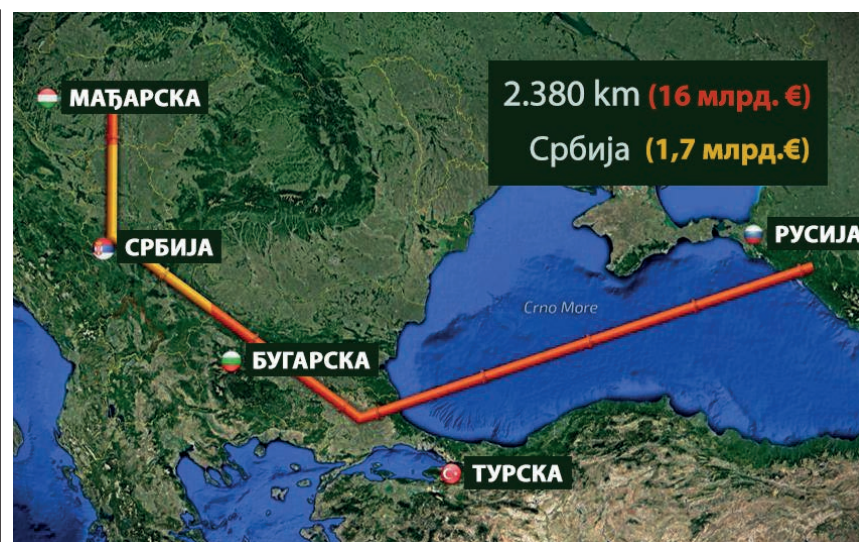
Цеви Турског тока

Сусрет Вучић- Орбан

РАЗГОВОРИ О ТУРСКОМ ТОКУ

Заједничка седница влада Србије и Мађарске, пета по реду, одржана је средином априла у Суботици. Уочи тог догађаја у Суботици су се састали председник Србије **Александар Вучић** и председник мађарске Владе **Виктор Орбан**. Они су оценили да су односи Србије и Мађарске на највишем нивоу. Како је саопштено, у разговорима је било речи и о могућим новим мађарским инвестицијама у Србији, као и о конкретним мерама за реализацију заједничких инфраструктурних и енергетских пројеката, посебно о изградњи гасовода „Турски ток“.

(Аг.)

Седница Надзорног одбора ЈП „Србијагас“ у Београду

НА ДНЕВНОМ РЕДУ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ У 2018. ГОДИНИ

Радна атмосфера на седници Надзорног одбора

Чланови Надзорног одбора ЈП „Србијагас“

Неколико извештаја за први квартал 2019. године, као и Извештај о пословању Србијагаса у периоду од 01. јануара до 31. децембра прошле године, усвојени су на седници Надзорног одбора Јавног предузећа „Србијагас“ која је у петак, 19. априла, одржана у згради компаније у Београду.

Седници је председавао **проф. др Муамер Реџовић**, председник НО, а у њеном раду су, поред чланова Надзорног одбора, учествовали и заменица генералног директора **Блаженка Мандић** и чланови пословодства.

На седници је речено да су на побољшање већине показатеља пословања ЈП „Србијагас“ у прошлој години утицале пословне одлуке и политика пословања дефинисана од стране менаџмента и Надзорног одбора, али и ангажовање свих запослених, као и добра сарадња и заједничке активности са Владом Републике Србије и надлежним министарствима.

Чланови Надзорног одбора напоменули су да предузеће и у 2019. години наставља са константним напорима у погледу реализације мера и активности на побољшању ефикасности наплате потраживања, нарочито великих дужника, и решавању проблема отежане наплате из ранијег периода, а да је континуитет зацртан и у реализацији великих инвестиционих пројеката од стратешке важности, као и у рационализацији трошкова пословања.

(www.srbijagas.com)

ДВЕ СЕДНИЦЕ У АПРИЛУ

Крајем априла у Новом Саду је одржана још једна седница Надзорног одбора ЈП „Србијагас“, о којој ћемо вас извести у следећем броју Гас преса.

Влада Србије разматрала Измене и допуне нашег главног пословног документа

САГЛАСНОСТ НА РЕБАЛАНС ПРОГРАМА ПОСЛОВАЊА ЈП „СРБИЈАГАС“ ЗА 2019. ГОДИНУ

На седници Владе Републике Србије, која је одржана 11. априла ове године, донето је Решење о давању сагласности на Програм о изменама и допунама Програма пословања ЈП „Србијагас“ за 2019. годину. Подсећамо, тај документ претходно је, на седници од 19. марта ове године, донео Надзорни

одбор Србијагаса и упутио га Влади Републике Србије на сагласност. Програм о изменама и допунама Програма пословања ЈП „Србијагас“ Нови Сад за 2019. годину уважава измењене околности у којима предузеће послује.

Решење о давању сагласности објављено је 12. априла ове године у Службеном гласнику Републике Србије бр. 27.

(www.sglasnik.com)

Директору Србијагаса уручено признање „Капетан Миша Анастасијевић“

ДУШАН БАЈАТОВИЋ ОВЕ ГОДИНЕ ЛИДЕР СТРАТЕШКОГ РАЗВОЈА СРБИЈЕ

Признање за резултате, Душан Бајатовић

Генерални директор ЈП „Србијагас“ **Душан Бајатовић** је овогодишњи лауреат престижне награде, која се у оквиру пројекта „Пут ка врху“ додељује најзаслужнијим појединцима, колективима и институцијама. Наиме, у Галерији Матице српске у уторак, 9. априла, најбољим привредницима и друштвеним радницима Србије за 2018. годину, уручена су признања која носе име угледног предузетника и великог српског добротвора и хуманисте **Капетана Мише Анастасијевића**. Пројекат „Пут ка врху“ организује се 19-у годину за редом, и то уз логистичку подршку Привредне коморе Србије, Привредне коморе Војводине и Универзитета у Новом Саду, као и медијску подршку Радио телевизије Војводине, а иницијатор свега овога је новосадска маркетиншка агенција „Медија инвент“.

Директор Бајатовић је добитник овогодишњег признања „Лидер стратешког развоја Србије“, а статуету и повељу „Капетан Миша“ првом човеку Србијагаса уручио је **професор Радован Пејановић**, који је и председник жирија за избор лауреата. Он је овом приликом рекао да нам данас, у XXI веку, недостају управо врлине које су красиле појединце у XIX веку, наводећи пример угледног и познатог предузетника из некадашње Србије Мише Анастасијевића, човека

Препуна сала у Галерији Матице српске

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ НАГРАДЕ

Најављујући уручење признања „Лидер стратешког развоја Србије“ директору **Душану Бајатовићу**, у пратећем тексту речено је да је „захваљујући његовом руковођењу национална гасна компанија успела да, упркос отежаним условима привређивања и пословањем са доминантно социјалном димензијом, оствари изузетне пословне резултате, нарочито у последњих неколико година“.

- Свега тога не би било да није његове стратешке оријентације, јасне и доследне визије професионалног вођења компаније, доказане пословне филозофије! Он је и велики хуманиста, човек који је за исказану племенитост и велику личну одговорност према заједници и бројним појединцима којима је помогао, већ добио низ признања! Ипак, најпрестижније привредне награде, плакете и признања добио је за нову визију Србијагаса, за учешће у великим гасним пројектима, за нове методе где су дугови великих предузећа преиначени у власништво над њима, за нове тржишне критеријуме и успешне резултате!

који је знао да подели део свог богатства и са својим народом.

- Сматрамо да је задужбинарство наша традиционална вредност коју треба да негујемо и оживимо своме оточеству и то је нешто што би требало да буде утрађено у свакоме коме додељујем ову повељу. Не дајемо ми будућим нараштајима само скупа здања и материјалне вредности, већ дајемо и нематеријална блага, која су некада и важнија, казао је на овој свечаности професор Пејановић.

У Великој сали Саве Текелије у Галерији Матице српске свечано уручење признања „Капетан Миша Анастасијевић“ почело је певањем химне „Боже правде“, а присутни су били овогодишњи лауреати, њихови сарадници, пословни партнери и медији. Тако су, међу присутнима били председник НО ЈП „Србијагас“ **проф. др Муамер Реџовић**, заменица генералног директора **Блаженка Мандић** и извршни директори Србијагаса.

Лауреати признања „Капетан Миша Анастасијевић“

Председник НО и чланови пословодства на свечаности

Била је ово завршна свечаност у оквиру пројекта „Пут ка врху“, на којој се иначе додељује награда на нивоу целе Србије. Претходно су додељене награде „Капетан Миша“ на регионалном нивоу, а сви они који су изабрани за најбоље у својим регионима, били су номиновани и за ову, републичку награду.

- Желим да још једном у име свих лауреата изразим своју искрену захвалност на овом, у националним размерама, великом признању. Све нас, оно инспирише за даљи рад на индивидуалним достигнућима, пословним успесима, друштвеном ангажовању, додатној афирмацији наше земље и пружању примера

ПУТ КА ВРХУ

Пројекат „Пут ка врху“ у организацији „Медија инвент“ у Новом Саду, као и универзитета у Новом Саду и Београду, заправо вредније и оцењује предузетничко стваралаштво с основном идејом афирмације привредног и друштвеног стваралаштва Србије. „Ништа човека не чини толико срећним као његово властито уверење да је учинио све што је могао улажући у свој рад своје најбоље способности, говорио је велики српски научник Михајло Пупин“, кажу у „Медија инвенту“!

Лауреатима се обратио песник Перо Зубац

млађима, кроз популарисање пословне етике и животних вредности, баш као што је то на сопственом примеру чинио Капетан Миша Анастасијевић, рекао је, обраћајући се присутнима и захваљујући у име свих награђених, директор „Комтрејда“ **Веселин Јевросимовић**.

В. Арсић

ЛАУРЕАТИ

У прелепом амбијенту вредносног стваралаштва Галерије Матице српске, у којој су изложена дела **Паје Јовановића**, **Петра Лубарде**, **Ђуре Јакшића**, **Уроша Предића**, уручена су признања овогодишњим добитницима, а међу њима су, поред генералног директора Србијагаса и: генерални директор НИС Гаспромнефта **Кирил Тјурдењев**, потпредседник Покрајинске владе и покрајински секретар за привреду и туризам **Иван Ђоковић**, власник и председник „Комтрејда“ **Веселин Јевросимовић**, чланица Борда директора Фондације „Новак Ђоковић“ **Дијана Ђоковић**, директор „Трајал корпорације“ **Милош Ненезић**, власник и директор „Промонт групе“ **Милинко Цицмил**, пуковник **проф. др Мирослав Вукосављевић** са Војномедицинске академије, **проф. др Иво Висковић**, **мр Бојана Борић Брешкович**, директорка Народног музеја у Београду и др.

Сви овогодишњи добитници у оквиру пројекта „Пут ка врху“

У Јаску почели радови

СТИЖЕ ГАС У ФРУШКОГОРСКА МЕСТА!

Јовица Будимир, Милинко Цицимил и Стеван Казимировић на отварању радова

И Срем ће бити гасификован!

Наиме, крајем марта озваничен је почетак радова на гасификацији западног дела општине Ириг. Радови су најпре почели у месту Јазак, а следе затим Ривица, Врдник и остала насеља. Свечаном почетку радова присуствовали су извршни директор за инвестиције и развој ЈП „Србијагас“ **Јовица Будимир**, председник општине Ириг **Стеван Казимировић** и директор предузећа „Промонт група“, које је извођач радова, **Милинко Цицимил**.

Обраћајући се присутним мештанима Јаска и представницима ове сремске општине, Јовица Будимир је рекао да је Ириг једна од последњих војвођанских општина која још нема гас на целој својој територији.

- Захваљујући томе што смо данас започели ове радове, ситуација више неће бити таква и сви мештани, дакле у свим селима иришке општине, имаће могућност да у својим домаћинствима користе гас. И не само они, јер и мали индустријски и пољопривредни погони, али и туристички објекти које овде имате, моћи ће такође да се прикључе на гасоводну мрежу. Овде ће бити постављено укупно 140 километара цеви са 7 мерно регулационих станица, а прва од

њих урађена је управо у Јаску, казао је Будимир.

Председник општине Ириг Стеван Казимировић истакао је овом приликом да је гас пре свега економичан, али и чист и ефикасан енергент.

- До сада је природни гас користило само централно место наше општине, дакле само они који живе у Иригу су могли да се греју на гас. Сада ћемо, почевши од Јаска, покривати целу општину и на тај начин ће бити побољшано

„Промонт група“ стратешки партнер општине

У СВИМ ОВДАШЊИМ ХОТЕЛИМА ГРЕЈАЊЕ ЋЕ БИТИ НА ГАС

Извршни директор за инвестиције и развој ЈП „Србијагас“ Јовица Будимир изјавио је да ће овим бити покривени и индустријски потрошачи.

- Дакле, и индустрија коју овде имате али и будући инвеститори, као и сви туристички објекти на територији општине Ириг и на Фрушкој гори, добиће гас. То је шанса за даљи напредак и општине и Фрушке горе, казао је он и појаснио да ће на будућу гасоводну мрежу моћи да се прикључе како домаћинства, тако и угоститељски и хотелски објекти.

не само функционисање сваког домаћинства, већ и пољопривреде и туризма, рекао је он.

Јавно предузеће „Србијагас“ финансира овај капитални пројекат за иришку општину

вредан око 6,5 милиона евра, док је локална самоуправа пружила логистичку подршку и обезбедила неопходне дозволе у најкраћем року. Стратешки партнер општине и трећа страна овог тројног Уговора о гасификацији јесте новосадско предузеће „Промонт група“, чији директор Милинко Цицимил најављује да ће радови на гасификацији насељених места у Иригу бити готови до половине идуће године.

- Пријаве за кућне гасне прикључке биће могуће већ у току извођења радова, што препоручујем свима, јер ће цена прикључка бити скупља за оне који се пријаве након

завршетка радова на гасификацији, поручио је мештанима Јаска и околних насеља Милинко Цицимил и уједно додао да је „Промонт“ пуно уложио у иришку општину током претходних 10 година, што намерава и у будуће да чини.

Судећи по ономе што се могло чути приликом отварања радова на изградњи дистрибутивне гасне мреже у општини Ириг, до краја ове године поједини делови Јаска добиће гас, а од грејне сезоне 2020/21 сви потрошачи у тој општини имаће могућност прикључења на нови дистрибутивни гасовод. Будућност Ирига су здравство, туризам и

млади људи за које треба створити услове како би се радо вратили у ово живописно фрушкогорско место, сложили су се присутни!

В.А.

ПЛАН ЈЕ ДА ГАС ДОЂЕ И ДО ГРЕТЕГА

Прво је исходована грађевинска дозвола за насељено место Јазак. У плану за довођење гасне инфраструктуре је 11 фрушкогорских насељених места, попут Ривице, Врдника и тако редом, а најмање место који ће овде бити гасификовано је Гретег.

Потписан Уговор о гасификацији Младеновца

У ИЗГРАДЊУ МРЕЖЕ БИЋЕ УЛОЖЕНО 18,5 МИЛИОНА ЕВРА

Директор Сектора инвестиција Београд Ђоран Зирић у Младеновцу

ЈП „Србијагас“ наставља активности на гасификацији београдских општина и након потписаних уговора за гасификацију Палилуле, Барајева и Лазаревца, потписан је и Уговор за гасификацију Младеновца.

Како смо сазнали у нашем Сектору инвестиција у Београду, Општина Младеновац је за стратешког партнера изабрала предузеће „ДМ Инвест д.о.о“ са седиштем

у Смедеревској Паланци. Пројекат гасификације ове општине, чији је инвеститор наша компанија, вредан је 18,5 милиона евра.

Иначе, гасификација Младеновца предвиђа изградњу: дистрибутивне гасоводне мреже од 4 бара (полиетиленске цеви) у дужини

од 300 километара, као и дистрибутивне гасоводне мреже од 16 бара (челични гасовод 4“, 6“, 8“ и 10“) у дужини од 70 километара. У плану је и изградња две главне мерно-регулационе станице „Младеновац“ и „Кусадак“, као и укупно 9 мерно регулационих станица за насеља у тој општини. Пројектом је предвиђено да се на будућу мрежу у Младеновцу прикључи 1.000 домаћинстава.

У Инвестицијама кажу да ће се у оквиру овог уговора гасификовати следећа места: Пружатовоц, Црквине, Марковац и Бељевац, као и насеља: Велика Иванча, Кораћица, Мала Врбица, Амерић, Рабровац, Јагњило, Велика Крсна, Белуће, Дубона, Шепшин, Сенаја и Влашка. Завршетак радова је предвиђен за март 2023. године.

У циљу гасификације Младеновца формирана је Инвестициона група, чији је члан, између осталих, и наша колегиница **Сања Шандара**, од које смо добили информацију да је у уторак, 16. априла, у Младеновцу одржана конститутивна седница Инвестиционе групе. Присуствовали су представници све три стране: општине Младеновац, ЈП „Србијагас“, као и представници стратешког партнера, фирме „ДМ Инвест“. Усвојен је динамички план и у наредних 30 дана очекује се прва грађевинска дозвола и почетак радова.

Ј. Ђорђевић

Инжењери Србијагаса добио сертификате по немачким стандардима

ИМАМО КОМПЕТЕНТНЕ СТРУЧЊАКЕ ЗА ПОСТРОЈЕЊА ЗА РЕГУЛАЦИЈУ ПРИТИСКА ГАСА И МЕРЕЊЕ ГАСА ПО ЕУ СТАНДАРДИМА

На једном од предавања у организацији „DVGW“-а

теорија и пракса међусобно прожимале и допуњавале. Садржај едукације је одговарао захтевима техничког правила „DVGW G102 –Квалификациони захтеви за компетентне стручњаке за постројења за регулацију притиска и мерење гаса“.

У овом разговору сазнајемо да је на скупу учествовало 27 полазника из југоисточне Европе, инжењера и техничара

Јасмина Ђорђевић

Стручњаци ЈП „Србијагас“ **Оливера Нишавић**, РЈ „Одржавања гасовода“ Београд, **Борко Мандић** из РЈ „Мерење и Регулација“ Нови Сад, **Звонко Телпингер**, Сектор дистрибуције РЈ Нови Сад и **Александар Ристић** из Сектора дистрибуције РЈ Јагодина, више него успешно су завршили „DVGW“ едукацију за компетентне стручњаке за постројења за регулацију притиска гаса и мерење гаса на семинарима који су одржани од 11. до 12. децембра прошле године у Аутсбургу (Немачка) и од 12. до 15. марта ове године у Сарајеву и успешно положили завршни писмени испит. Наше колеге на тај начин су добио „DVGW“ сертификат за компетентне стручњаке за постројења за регулацију притиска гаса и мерење гаса у складу са техничким правилима „DVGW“ Г 491 (А), Г 459-2 (А) и Г 495(А), као доказ о стеченим условима

у погледу квалификованости за именовање у компанији за компетентне стручњаке за наведену област у складу са захтевима техничке регулативе и ТСМ система (Система за управљање техничком сигурношћу дистрибуције природног гаса).

Дакле, у организацији немачког стручног удружења за гас „DVGW“ одржана су два курса за школовање компетентних стручњака за постројења за регулацију притиска гаса и мерење гаса према „DVGW“ стандардима и њиховим радним листовима. О томе смо разговарали са Оливером Нишавић, управником РЈ „Одржавања гасовода“ Београд.

Према њеним речима, први део, дводневна едукација о постројењима за регулацију притиска гаса и мерење гаса одржан је у немачком граду Аутсбургу, где је и седиште компанија „Schwaben netz gmbh“, која је била домаћин овог едукативног скупа, а на којем су се, како нам је рекла наша саговорница,

из гасних компанија, оператора мреже, произвођача опреме и предузећа за пројектовање и изградњу постројења за регулацију и мерење гаса. Они су у току семинара имали прилику да се упознају са захтевима за сигуран погон и одржавање постројења за регулацију притиска и мерење гаса. Поред теоретског дела, посебна пажња је током едукације посвећена практичним вежбама на демонстрационим постројењима, као и на мобилној мерно-регулационој станици. Компетентни стручњаци за мерно-регулациона постројења компаније „Schwaben netz gmbh“, су на огледном постројењу објаснили функционална испитивања, контролу постројења, као и мере редовног одржавања.

- Представница „DVGW“-а за југоисточну Европу **Аида Бучо-Смајић** водила је семинар, преводила предавања, као и захтевне дискусије. Поред искуских

Полазници семинара са сертификатима

предавача, успеху семинара су великим делом допринели и сами полазници, учествујући активно у дискусији и практичним вежбама, показујући притом завидно познавање техничке регулативе, истиче наша колегиница, уз напомену да је током семинара посебна пажња посвећена директној комуникацији полазника с предавачима, дискусији и међусобној размени искуства.

У марту је одржан наставак едукације у Сарајеву, у којем су

полазници у оквиру 4-дневног семинара обновили и проширили до сада стечена знања. На крају семинара је организована и провера знања, а полазници који су показали да су овладали овом материјом, стекли су „DVGW“ сертификат компетентног стручњака за постројења за регулацију притиска гаса и мерење гаса. Наглашено је да је веома важно да се знање преноси, имајући у виду чињеницу да ће природни гас и у будућности играти значајну улогу за сигурно,

одрживо и економично снабдевање енергијом.

- Мора се гледати ван граница и користити синергија, знање мора да се преноси даље, јер без природног гаса нема ни енергетске транзиције, порука је коју су учесници ових семинара послали у јавност.

На крају, нашим колегама желимо да честитамо, јер су не само успешно похађали ове семинаре „DVGW“-а и положили тест, него и представљали нашу компанију на најбољи могући начин.

О „DVGW“-у

„DVGW“ (*Der deutsche Verein des Gas- und Wasserwirtschaft, technisch wissenschaftlicher Know-How-Träger sowie Initiator und Förderer von branchenbezogenen Forschungsvorhaben und Innovationen*) је Немачко стручно научно-техничко удружење за гас и воду, које пружа техничку и научну подршку немачкој гасној привреди још од 1859. године. Све активности „DVGW“-а фокусиране су на техничку сигурност, али и на заштиту животне средине, водећи при томе рачуна о ефикасности и економичности. Као техничка организација за стандарнизацију, промовише технолошки развој у сектору гаса и воде за пиће. Кључни елементи „DVGW“ компетентне мреже су стручњаци с практичним искуством. Преко 2.600 стручних волонтера је ангажовано у око 280 техничких комитета на ажурирању постојећих и нових стандарда. ЈП „Србијагас“ је један од кључних DVGW пројекта „Хармонизација техничких правила у земљама југоисточне Европе“, што представља ефективан приступ у процесу хармонизације с прописима ЕУ.

Колеге из Инвестиција и развоја на семинару у Москви

ЦИЉ ЈЕ ПОУЗДАНОСТ И ИНТЕГРИТЕТ ТРАНСПОРТНОГ СИСТЕМА

На основу позива ПАО „Гаспром“ упућеног ЈП „Србијагас“, делегација наше компаније, коју су чинили: директор Сектора техничке подршке Београд задужен за послове одржавања гасоводног система **Слободан Паскаш**, технички руководилац РЈ „Одржавање гасовода“ Зрењанин **Душан Мазалица** и руководилац Одељења за развој и функцији инвестиција и развоја **Зоран Андрић**, учествовала је на семинару под називом „Методологија, практична решења и искуство у примени система управљања техничким стањем интегритета објеката линијског дела магистралних гасовода“, који је од 18. до 19. априла ове године одржан у Москви. За утиске и оцену значаја овог стручног скупа за наше

инжењере, замолили смо колегу Зорана Андрића из Сектора развоја у Новом Саду.

- Учесницима семинара је презентован систем управљања техничким стањем интегритета објеката линијског дела магистралних гасовода у власништву ПАО „Гаспром“. Задаци овог система управљања су да обезбеде поузданост и интегритет транспортног система, као и оптимизацију планирања одржавања, дијагностике и ремонта магистралних гасовода. Након детаљног објашњења самог система управљања, а као основа методологије узима се ризик P који се рачуна следећом формулом $P=X*Q$ (где је X – вероватноћа хаварије, а Q – штета настала после хаварије), представници

„ГАСПРОМ ВНИИГАЗ“ су на примеру магистралног гасовода Шурган – Мубарек у Узбекистану, пречника ДН1000 и дужине 99,33 km, представили оцену техничког стања магистралног гасовода, која је урађена према систему управљања техничким стањем интегритета објеката линијског дела магистралних гасовода, као и препорукама за одржавање и ремонт поменутог гасовода, рекамо нам је у кратком разговору Зоран Андрић.

Овакви скупови веома су корисни за наше стручњаке, а знања и искуства која су на овај начин стечена, драгоцене су и значајна за даљи рад и праксу у делу одржавања, дијагностике и ремонта гасоводног система.

В.А.

Наши инжењери заједно са руским и узбекистанским стручњацима

Најновије вести о „Северном току 2“

ГОТОВО ПОЛОВИНА ЦЕВИ ПОСТАВЉЕНА ПО ДНУ БАЛТИЧКОГ МОРА

Компанија „Гаспром“ положила је већ 1.025 километара цеви за гасовод „Северни ток 2“, што је око 42 одсто укупно планиране дужине гасовода у два крака, саопштила је та компанија.

- У овом тренутку морска деоница гради се строго у складу са планираном динамиком, каже се у саопштењу.

Као што је познато, пројекат „Северни ток 2“ подразумева изградњу два

крака гасовода укупног капацитета 55 милијарди кубних метара гаса годишње од обала Русије преко Балтичког мора до Немачке. Планирано је да гасовод буде завршен ове године. Гасовод ће проћи кроз територијалне воде и искључиве економске зоне Русије, Финске, Шведске, Данске и Немачке. (Аг.)

Градња Северног тока 2

Из Румуније стиже вест о проширењу складишта гаса

„ДЕПОГАЗ“ ЋЕ МОЋИ ДА ПРИМИ 3,8 МИЛИЈАРДИ КУБНИХ МЕТАРА ГАСА

Складиште у Румунији

Агенције су недавно пренеле вест да ће суседна Румунија у проширивање тамошњег подземног складишта гаса „Депогаз“ до 2022. године инвестирати 720 милиона евра.

Румунија ће ту инвестицију реализовати, како је саопштено, у средњем року, а циљ је да се садашњи капацитет Депогаса повећа на 3,8 милијарди m³.

Димитриос Мезартасоглу, сарадник Истраживачког института за енергетику Југоисточне

Европе (IENE) изјавио је да ће већина држава у региону повећати своје складишне капацитете гаса.

Истовремено, очекује се да ће се потражња за гасом у Румунији повећати за 0,5 до 13,5 милијарди кубних метара до 2025. године, казао је овај европски стручњак.

Иначе, складишни капацитет Депогаса био је око 2,8 милијарди кубика прошле године.

Сарадник института „IENE“ још додаје да се „нажалост, због

најновије ванредне уредбе румунске Владе многе инвестиције, ипак, неће десити“ и да „Румунија ризикује да не постане регионални гасни хаб“. Он је објаснио да ће на основу извештаја „Рорерса“ (Асоцијација румунских нафтних компанија), који разматра могуће смањење од 30-50% у буџетима одређених инвестиција, након преоптерећења наметнутог поменутом уредбом, многе неопходне инвестиције бити одложене.

(www.energetika.net)
Превод са енгл.: М. Пријић

Сезона радова у РЈ „Одржавање гасовода“ Зрењанин у пуном жеку

НОВИ МЕРАЧИ И НА ГЛАВНОМ РАЗВОДНОМ ЧВОРИШТУ У ПОЈАТАМА

Весна Арсић

Пролеће је увелико почело, тако да све наше екипе пуном паром раде на терену. Сезона радова је, како су нам рекли у Радној јединици „Одржавање гасовода“ Зрењанин, стартовала још почетком марта, чим је мало отоплило, а крајем априла, када смо их посетили, списак урађеног посла био је већ подугачак.

Све оно што је било током зиме планирано, али и доста тога што нисмо планирали и што је захтевало хитну интервенцију, урађено је, каже за наш Гас прес директор Сектора техничке подршке Београд задужен за послове одржавања гасоводног система **Слободан Паскаш**.

- Почетком априла урађена је санација гасовода МГ 04 код Крчедина. Реч је о санацији оштећења које је откривено на основу инспекције интелигентним крацером. С обзиром на то да се ради о гасоводу великог пречника, од 30 цоли, био је ово нешто сложенији задатак, јер су колеге из Оператора транспортног система морале да обезбеде притисак на којем ми можемо да радимо. Припреме у радионици урађене су нешто раније, а тог дана, у четвртак, 4. априла, ми смо на лицу места извршили санацију за неких десетак сати, казао нам је Паскаш.

Од других значајних активности радне јединице у Зрењанину, он наводи и посао у Појатама, где је екипа „Одржавања гасовода“ провела безмало две недеље, радећи на припреми и уградњи ултрасоничних мерача на Главном разводном чворишту у том месту.

- Јесте, после Зворника на ред су дошле Појате. Већ неколико пута спомињали смо и у нашем

Радови у Крчедину

компанијском листу значај уградње нових мерила, односно колико је важно тачно и прецизно измерити количине природног гаса које испоручујемо купцима. Зато настављамо ову причу и након ГРЧ Појате идемо даље, наравно у сарадњи са колегама из Радне јединице „Мерење и регулација-ЛГТ“. И овога пута на терен је отишла осмочлана екипа у којој су, поред одговорног извођача радова и шефа Службе машинског одржавања **Миљана Војновића**, и четири бравара, два заваривача и возач. Тако изгледа наша стандардна екипа за ову врсту интервенција, с тим што су наши људи овога пута на терену 10 дана најмање, што тамо спавају док посао не буде завршен, појаснио нам је директор Сектора техничке подршке Београд **Слободан Паскаш**.

Поред већ поменутих, било је још неколико послова које наводи у овом разговору. Тако су заваривачи, бравари, али и електричари из зрењанинског „Одржавања

гасовода“ у протеклом периоду реконструисали и монтирали Мерно регулациону станицу „СНГ Палић“, и то по налогу Инвестиција, а на основу уговора са НИС-ом. У зимском периоду урађене су припреме у радионици, а онда су наше колеге из Зрењанина две недеље путовали свакодневно на Палић и све потребне радове завршили до краја марта. Поред овог посла, Служба машинског одржавања из Зрењанина кад год је била прилика и нека пауза у радовима ван круга „Одржавања“, у радионици је радила припремни део за неколико реконструкција мерних линија на објектима ГМРС Конак, затим на МРС Спортска хала Банатско Ново Село и на МРС Николинци. Када дође време и ово буде у потпуности завршено, у договору са колегама из Дистрибуције, Транспорта и „Мерења и регулације“, изаћи ћемо и на терен и завршити ове радове и у поменутих селима у Банату. Такође, у овом попису већих послова Зрењанинци наводе

Санација МГ 04 у току

и израду више од 200 комада кућних гасних прикључака који су урађени у радионици и послати РЈ „Дистрибуција Панчево“, која је и дала налог за овај посао. Следи даље и завршетак Мерно регулационе станице за Фабрику шећера у Пожаревцу, а у међувремену су привели крају и испитивање градске гасне мреже у Црвенки.

- Чека нас затим наставак санација оштећења на гасоводима која су

установљена након интелигентног крацовања, али за све то мораће да се сачека завршетак поправке дела „Стопа машине“, који се од марта налази на сервису у Белгији, где је европско седиште америчке фирме „T.D. Williamson“ која је произвођач ове опреме.

Очекујемо да ће вентили који су у квару бити поправљени до краја маја и да

ће почетком јуна овај део „Стопла“ бити враћен у Зрењанин, тако да ћемо тек од тада моћи да наставимо да радимо интервенције „без прекида протока гаса“, што нам ова савремена машина омогућава, каже на крају разговора за „Гас прес“ **Слободан Паскаш**.

Финални радови у близини Дунава

Наша екипа...

...на ГРЧ Појате...

...где су уграђена нова мерила

Наши добровољни даваоци крви и ове године ће моћи у Грчку на море

НАГРАДА ЗА ХУМАНОСТ!

Јединствена синдикална организација ЈП „Србијагас“ за више послодаваца и ове године наставља да промовише и подстиче

хуманост међу својим члановима! Наиме, ЈСО ће, већ тако рећи традиционално, одређени број дугогодишњих добровољних давалаца крви (они који то право нису искористили прошле године) упутити на бесплатно летовање у Грчку- Касандра

(Халкидики), и то у периоду од 17. до 27. септембра ове године. На тај начин, наш синдикат жели да

захвали и уједно ода признање али и награди оне наше колеге које редовно, неки три, а неки четири пута годишње, дају крв.

Иначе, како је саопштио Синдикат, у том периоду је организован термин и за групу осталих запослених у нашем предузећу и чланове њихових породица по промотивној цени.

Више информација о свему томе заинтересовани могу да добију у канцеларији Синдиката где се подносе пријаве за ово путовање.

(www.sindikatsrbijagas.com)

Лечење, опоравак и рехабилитација запослених по уходаним правилима

КАЊИЖА И ИВАЊИЦА ЗА СВЕ КОЈИ ИМАЈУ НЕКИ ЗДРАВСТВЕНИ ПРОБЛЕМ И ИСПУЊАВАЈУ УСЛОВЕ СИНДИКАТА

На сајту Јединствене синдикалне организације (ЈСО) ЈП „Србијагас“ за више послодаваца раније је објављено да ће и ове године бити настављена превенција радне инвалидности, лечење, опоравак и рехабилитација запослених, и то заједно са Специјалном болницом за рехабилитацију „Бања Кањижа“ и са Специјалном болницом за рехабилитацију „Ивањица“. У

складу са расположивим средствима предвиђеним Програмом пословања ЈП „Србијагас“ и са Планом и програмом ЈСО за 2019. годину, али и са „Критеријумима за упућивање запослених у установе за превенцију, опоравак и рехабилитацију“ и имајући у виду базу података о коришћењу бања од 2008. године по свим основама, надлежна комисија ће предложити

листу запослених који стичу право коришћења наведених услуга у току ове године. На сајту синдиката могу се преузети потребна документа, а попуњен Анкетни лист може се донети у канцеларију Синдиката у Новом Саду или послати поштом, на мејл: sindikatsrbijagas.com

(www.sindikatsrbijagas.com)

Кањижа

Ивањица

Одржана још једна изложба наших малишана

ТРАДИЦИОНАЛНО У ПРОЛЕЋЕ ИЗЛОЖБА ЛИКОВНИХ РАДОВА ДЕЦЕ ЗАПОСЛЕНИХ СРБИЈАГАСА

У недељу, 21. априла у згради ЈП „Србијагас“ на Новом Београду, на „старом месту“ у ресторану друштвене исхране, одржано је још једно дружење деце наших радника, а све поводом сада већ традиционалне изложбе њихових ликовних радова. Главни организатори овог лепог и веселог догађаја, у којем је ове године учествовало 64-оро малишана, су синдикат и родитељи.

Лепо, сунчано време је само још више улепшало окупљање и дружење. Деца су, поред игре и забаве у простору нашег ресторана на Бежанији, могла да се играју и у дворишту где су кредама цртали по асфалу. И овог пута није изостала добра забава, уз аниматоре, међу којима су били колега Драган Арсеновић Арса, али и Зорана Лока Теодосић и Ђорђе Пантелић. Смеха је било на претек. Радости такође. Што због сусрета са старим другарима, што због нових познанстава, као и слатких поклончића. Родитељи су и овог пута сакупили новац за скромне поклоне, како би наградили мале уметнике за њихов труд и рад.

Другарство...

...Креативност...

Све у свему, један весело и радостан дан у предивном амбијенту дечјих радова...маште и маштања на сваком пану... дивних боја и „интересантних“ људи, цвећа, сунца и звезда. И још једна потврда да деца заиста јесу украс света, да њихове маштарије немају границе и да је живот, виђен њиховим очима, прави „Рај“.

Њихови радови ће, као и ранијих година, красити ресторан друштвене исхране у Београду и у наредним месецима.

Ј.Ђ.

АРСА И ЛОКА

Колега Драган Арса Арсеновић још од пре 20 година, када је започео овај традиционални пролећни догађај и излагање дечјих радова, учествује у организацији и анимацији деце. Зорана Лока Теодосић је једно од те деце, која се радо сећа увек доброг провода на овим дечјим окупљањима, а данас она са великим успехом забавља наше малишане.

...Срећа...

Ђорђе, Лока и Арса у свету дечјих радова

Дејан Гајић из РЈ „МиР“ производи мед, као и сирупе од зове и нане

АКО ЖЕЛИТЕ ДА ИМАТЕ ПРАВИ МЕД, НАЈБОЉЕ ЈЕ ДА ПОЗНАЈЕТЕ ПЧЕЛАРА

Дејан Гајић са девојком Мином поред својих производа

Владимир Уторник

Наместило се, наравно ненамерно, да у рубрици „Портрет“ нашег листа, број за бројем представимо двојицу колега из исте радне целине ЈП „Србијагас“. Чак и више од тога - наш саговорник у претходном броју **Марио Хорват** и његов колега **Дејан Гајић** којег представљамо у најновијем издању, имају радно место са истим називом и заједно обављају задатке електроничара у Служби електронике у Радној јединици „Мерење и регулација“. Према томе, све што смо написали о пословима везаним за телеметрију у прошлом броју нашег часописа кад смо разговарали са Мариом, важи и за Дејана.

Има још нешто што повезује Марија и Дејана. То су Сремски Карловци. Први је већи део живота провео у једном од најзначајнијих културноисторијских места у Срба,

а други и дан данас живи тамо. С обзиром на то да је Дејан имао пуно обавеза везаних за други посао којим се у слободно време бави – пчеларством – интервју смо обавили управо у Сремским Карловцима и тиме смо му, надамо се, уштедели време. А, мора се признати, некое ко је био карловачки ђак, никада није тешко да

дође у варош у којој је провео две изузетне године живота. Разговор смо водили у четвртак, 18. априла.

Бренд

- Припремамо се за такозвану „багремову пашу“. Око стотину „јачих“ такозваних селећих кошница, које држимо на платформама, однећемо на планину Цер и тамо ће оне бити око две недеље, од почетка маја, тако да ће ми празници проћи у раду. Превоз тих кошница морамо да обавимо ноћу, када су пчеле мирне и у две туре од 9 увече до девет уутро успевамо то да завршимо. После багремове паше, током лета следе липова, сунцокретова и шумска паша. Према томе, трудимо се да имамо све врсте меда. Само да додамо да када кажемо сунцокретова паша, то у ствари представља оно што зовемо ливадски мед, стручно

КОНТРОЛА

- Ових дана, на послу, били смо доста ангажовани, јер смо обављали контролу свих ГМРС у Војводини које су повезане на систем даљинског читавања. Конкретно, проверавали смо сигурност противпожарних славина и функционалност сигнала који се са станица шаље на систем за читавање. Тај посао приводимо крају, каже наш саговорник.

Иначе, Дејан Гајић запослио се у ЈП „Србијагас“ крајем лета 2008. године.

нам на почетку овог разговора појашњава наш саговорник.

Дејан додаје да су он и његов брат Бојан стицајем околности почели да се баве пчеларством и да у почетку готово ништа нису знали о тој специфичној, али и изузетно занимљивој грани пољопривреде. После три године ситуација је другачија, јер су научили посао.

- Имамо тренутно 170 кошница, а планирамо да их буде између 200 и 300, јер мислимо да је то неки наш оптимум. Од када смо с медом изашли на тржиште, наш производ може да се пронађе на готово свим новосадским пијацама, а имамо и једну тезгу у центру Сремских

ДОБРОВОЉНИ ДАВАЛАЦ

Дејан Гајић повремено учествује и у акцијама добровољног давања крви и два пута годишње се, како нам је рекао, одазове апелу Актива новосадског дела наше компаније.

Наш Дејан у свом пчелињаку...

Карловаца. Све што радимо је легално, редовно се обављају анализе меда и он је исправан. Иначе, кад ме већ питате о тој исправности, онда само могу да кажем да кад купујете мед, најбоље је да познајете пчелара. Онда, не постоји грешка. Такође, желим да додам да и поред тога што смо о пчеларству много научили, успех у сезони зависи и од других фактора, као уосталом и у свакој пољопривредној грани. Ове године кошнице, да тако кажем, бујају и надамо се да ћемо имати добрих резултата. Планирамо и да проширимо досадашњу „производњу“ и да се опробамо и у другим пчелињим производима, да правимо креме са поленом, пчелињим отровом, као и прополис капи, прича о плановима Дејан Гајић.

А, све је почело пре пет година када су се браћа усудила да почну производњу сирупа од зове и нане. И да формирају фирму „Биозов“ (то име носе и производи од меда), која је регистрована 2014. године. Године 2015. су са сирупима изашли на тржиште. Наиме, Дејанова идеја је била да новосадским и другим кафићима у околини понуде да асортиман прошире освежавајућим пићима произведеним на традиционалан начин.

- Производња сирупа је једноставна. Уосталом, веруем да многи памте да су у детињству барем једном пробали тај сок од зове. Укус нашег пића ни у чему се не разликује од тог укуса. Повољно је било и то што сам преко мог претходног посла сервисера кафе-апарата упознао људе из угоститељства, што је била добра основа за почетак.

Зова се бере, кад је у пуном цвату, на Фрушкој гори. Дејан каже да увек од власника парцела добију сагласност за брање. Онда се у ту „акцију“ укључе сви чланови породице и пријатељи.

- Зову потапамо у воду и она мора да одлежи 24 сата, што јој даје тај специфичан укус. За одлагање користимо бурад коју користе и винари од 2000 литара и за десет дана, кад је производња у зениту, напунимо два бурета.

...и у опуштеном разговору за Гас прес

Дејанови производи у Сремским Карловцима

Примењујемо систем безбедности хране (НАССР), а осим мог брата који је директор, у фирми су запослени технолог и комерцијалиста. Дакле, заокружили смо комплетну производњу, од брања, преко пастеризације до паковања и пласмана. Сличан, готово исти, поступак је и када је реч о производњи сирупа од нане, закључује Дејан Гајић.

КАРАТЕ

- До одласка у војску 2004. године, бавио сам се каратеом. Тренирао сам у Карате клубу „Нафтагас“ који је водио тренер **Љубиша Војновић**. Био сам три пута јуниорски првак државе у категорији до 75kg, а у сениорској конкуренцији сам једном заузео треће место у апсолутној категорији. Такође, учествовао сам 2003. на Европском купу у Будимпешти где сам освојио сребрну медаљу.

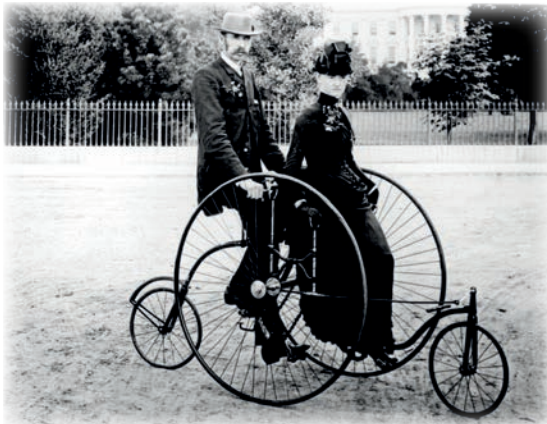

О омиљеном превозу из еколошког, здравственог и историјског угла

СРЕЋУ НЕ МОЖЕШ КУПИТИ, АЛИ МОЖЕШ КУПИТИ БИЦИКЛ

“Живот је као бицикл са 10 брзина, већина нас има зупчанике које никада не користи”
Charles M. Schultz, креатор стрипа „Peanuts comic“

праунук папе Сикста петог **дон Франческо Перети** и његова претеча велосипеда која је више личила на кочију која се покретала ногама него на бицикл.

Даљи развој двоточкаша преузели су Французи. Такође 1791. **граф Меде Сиврак** свету представио свој изум. У почетку га је звао „cheval de bois“, то

Порастом еколошке свести и све гушћег саобраћаја многи од нас одлучују да уместо бензина користе педале и свој еколошки двоточкаш. Узрок раста популарности бицикла није само скуп бензин и недостатак паркинга већ и здравствене предности које бициклизам носи. Данас на свету има више од милијарду бицикала, а чак 40% њих возе Кинези. У градским центрима великих метропола, попут оних у Француској, Холандији и скандинавским земљама постало је уобичајено да бицикли замењују аутомобиле.

Иако се многи историчари и даље двоуме коме је првом пало на памет да измисли ово превозно средство, већина се слаже да је у питању непревазиђени **Леонардо да Винчи**. Међу многобројним списима генија из Фиренце, недавно је нађен и мали план возила које неодољиво подсећа на бицикл. По свему судећи, он никада није успео да пројекат преточи у прототип, тако да је човечанство на бицикл морало да сачека још који век. На историјску сцену је потом 1610. године ступио

јест „дрвени коњ“, да би се касније одлучио за „celerifere“ или у преводу „сан о брзини“. Сивракова направа није имала механизме за покретање и кочење, већ би се возач одгуривао ногама, којима се и заустављао. Де Сивраков изум је неколико деценија касније унапредио Немац **Karl Dais fon Curborn** назвавши је прво „laufmaschine“, што у преводу значи „трчећа направа“.

Права револуција у развоју бицикала догодила се 1855, када је млади француски ковач **Ернест Мишо** увео неколико новитета, међу којима су најважније биле педале. Није прошло много времена и легендарни велосипед, почео је да служи као механичка врста тркачког коња. Самим тим рођен је и бициклизам као спорт. Каснији изуми и побољшања, као што су ланац, пакн кочнице само су унапредили овај нови спорт који је брзо освојио свет. Када је шкотски изумитељ **Џон Данлоп** патентирао гуме на надувавање, велосипед је преименован у бицикл, назив који је остао актуелан до данас.

Захваљујући великој популарности, бициклизам се нашао већ на првим модерним Олимпијским играма, 1896. године у Атини. Бициклизам је, уз атлетику и мачевање, трећи спорт чији су предствници учествовали на свим досадашњим Олимпијским играма. Први Тур де Франс, најпрестижнија вишедневна бициклистичка трка, одржана је 1903. године и до данас је остала један од највећих спортских догађаја на свету.

Занимљиво је да је бициклизам дуго сматран непримерним за припаднице лепшег пола, највише због „непристојног“ положаја возача, због чега су на своје место у олимпијском такмичењу жене чекале све до Лос Анђелеса 1984. Први бицикл дизајниран баш за жене назван је „Smart Lady“. Његова је производња започела 1956. године и постигао је велики успех, док је први дечји бицикл произведен 1965. године.

Ако се осврнемо на нашу историју бициклизма, треба рећи да је отац српског бициклизма био чувени лекар, академик **Ђорђе Нешкић**. На његову иницијативу, 1884. године у Београду је основано Прво српско велосипедско друштво.

Стручњаци тврде да је вожња бицикла пет пута кориснија од ходања, а славни **Алберт Ајнштајн** је рекао: „Живот је као вожња бицикла, како бисте одржали баланс морате наставити да се крећете!“

Припремила: Дејана Шранц

У априлу обележен Дан планете земље

ДВАДЕСЕТ ЗАНИМЉИВОСТИ О НАШОЈ ПЛАНЕТИ

Планета Земља је трећа планета у Сунчевом систему по удаљености од Сунца и пета по величини. Колико нам је до сада познато – она је једина планета на којој постоји живот. Иако цели живот живимо на овој „плавој лоптици“, да ли смо се икада запитали колико заправо знамо о њој?

1. Земља је једина планета у Сунчевом систему која има тектонске плоче!

2. Процењује се да температура у Земљиним језгру износи између 5.000 ° и 7.000 °С

3. Готово сва вода на Земљи је слана, односно чак 97%!

4. У светским океанима живи до 1 милион различитих врста организама

5. У Земљиним језгру лежи 99% злата. Када бисмо могли да извадимо ово злато и њиме обложимо планету, добили бисмо слој злата висок 1,5 m!

6. Највећа температура икада забележена износила је 57,8 °С– 1922. године у Ел Азизији, Либија. Најхладније је било 1983. године у Востоку на Антарктику – 89,2 °С!

7. Сваке године, континенти се удаље један од другог за око 2 cm.

8. Сваки дан, на Земљи се роди око 200.000 људи, а према неким проценама до сад је на планети живело 106 милијарди људи. Два човека умру сваке секунде.

9. Истраживачи су израчунали старост Земље тако што су утврдили старост најстарије стене на планети, као и метеорита који су откривени на Земљи, а то је 4,54 милијарди година!

10. Најдубља тачка на дну океана износи 10.916 метара (Маријанска бразда), а најдубља тачка која није прекривена водом налази се на Антарктику и износи 2.555 метара!

11. Монт Еверест је највиши врх изнад нивоа мора, а висок је 8.848 метара. Ипак, ако меримо од подморског подножја па до врха, неактивни вулкан Мауна Кеа је убедљиво највиши са висином од 13.803 метра.

12. Ако би могли поделити планету на хрпу материјала од којих се састоји добили би: 32,1% гвожђа, 30,1% кисеоника, 15,1% силицијума, 13,9% магнезијума, 2,9% сумпора, 1,8% никла, 1,5% калцијума и 1,4%

алуминијума. Преосталих 1,2% чини мноштво осталих елемената.

13. Верује се да су се континенти на Земљи више пута спајали и раздвајали, а последњи познати „суперконтинент“ био је Пангеа. Он је почео да се распада пре око 200 милиона година, а од њега су настали континенти које имамо данас.

14. Земљи не треба 24 сата да се окрене око своје осе. Заправо, треба јој 23 сата, 56 минута и 4 секунде. Астрономи ово зову „звездани дан“, док се раздобље од 24 сата зове сунчани дан. Разлика настаје због тога што се Земља осим око своје осе окреће и око Сунца, те сваки дан пређе 1/365 дела тог пута.

15. Гравитација се разликује широм света, у зависности од удаљености од земљиног језгра. То значи да ћете због силе гравитације на различитим локацијама бити (технички) лакши или тежи, иако ову разлику никада нећете осетити.

16. Месец није једино небеско тело које се врти око наше планете. Астероиди 3753 „Cruithne“ и 2002 AA29 такође круже око Земље.

17. Сваки дан, у атмосферу уђе око 100 тона малих метеорита, углавном честица прашине!

18. На Земљи постоји око 8,7 милиона врста живих организама, од чега шест и по милиона врста на копну и преосталих 2,2 милиона-у води.

19. Површина Земље износи 510.065.284 km². Највећи континент је Азија, а највећа држава света је Русија!

20. Дан планете Земље или Дан Земље обележава се сваког 22. априла у више од 150 земаља широм света!

Припремила: Ксенија Аћимовић

Пензионер Милета Павловић активан и у 77. години

ПЛАНИНАР И ВОЛОНТЕР У ОРГАНИЗАЦИЈИ „ЧЕПОМ ДО ОСМЕХА“

Милета Павловић у канцеларији УПР са скупљеним чеповима

Са пуних 76 година пензионер и члан Удружења пензионисаних радника ЈП „Србијагас“ **Милета Павловић** најстарији је волонтер у Хуманитарној организацији „Чепом до осмеха“, која сакупља и продаје пластичне чепове за рециклажу. Продајом тих чепова прикупљају се средства за помоћ деци са инвалидитетом, или са неком сметњом у развоју. Најчешће се набављају инвалидска колица.

- Пошто живим сам и да не бих седео код куће, нечим морам да попуним време. Свакодневно одлазим у канцеларију организације „Чепом до осмеха“ и доносим им те пластичне чепове. Скупљам их у згради у којој живим, по продавницама, кафићима и другим местима, чули смо од нашег саговорника.

Милета Павловић учествује и у промотивним акцијама организације „Чепом до осмеха“. Тако је био један од учесника у стварању мозаика за „Гиниса“ у центру Новог Сада, на Тргу слободе. Тај мозаик састављен је 30. септембра 2017, заузео је површину од 600 квадратних метара, а

употребљено је милион и 300 хиљада чепова.

- Имали смо акције и у Бачкој Паланци, Таванкуту, на приредби „Лорист“ на Новосадском сајму, а ишли смо и до Врњачке Бање када смо једном детету однели

инвалидска колица. Последњу акцију имали смо 22. априла поводом Дана планете Земље у Иригу где смо од разнобојних чепова направили још један мозаик, каже чика Миле, како га у организацији „Чепом до осмеха“ зову.

Пре него што је почео да волонтира у хуманитарној организацији, а већ је био пензионер, Милета Павловић се прикључио Планинарском друштву „Железничар“, чији је и данас члан. Вели да, када стигне пролеће и време се пролепша, средом и петком, заједно са другим члановима, препешачи између 15 и 20 километара. Углавном по Фрушкој гори, али је одлазио и на Рајац.

- Управо ми је један од чланова „Железничара“, планинар **Милорад Новковић** кога зовемо Мића Маратонац, предложио да почнем да волонтирам у организацији „Чепом до осмеха“ и захвалан сам му на томе.

Захвалан је чика Миле и председници хуманитарне организације **Вањи Петковић** која за њега каже да је, иако је најстарији, најактивнији волонтер.

- Иначе, радио сам 41-у годину као возач. Испунио сам, дакле, радни век. На почетку, више од две деценије разносили смо плинске боце по кућама. Дешавало се да некад превеземо и 12 тона дневно. Чак смо понегде и монтирали те боце, неки људи су имали толико поверење да су нам остављали кључеве од станова и кућа. Као возач, јасно, управљао сам и камионима и цистернама. У пензији сам 15 година, каже на крају разговора Милета Миле Павловић, који је активан у раду Клуба Нови Сад УПР ЈП „Србијагас“ и редован је учесник излета које организују наши некадашњи радници.

В. Уторник

У Иригу поводом Дана планете Земље

ДРЕВНИ РУДАРИ

Претпоставља се да је употреба камена код човека и његових предака, барем према онима који се баве преисторијом, трајала отприлике два милиона и 500 хиљада година. Камење, као оруђе је, током тог, за нас готово незамисливог периода, модификовано и, с протоком времена, стандардизовано.

Почетак човековог трагања за рудама датира негде око 6000 година пре Христа. Првобитно ти су људи тражили камење - најчешће кварцит. То камење је могло да се ломи, али је било и довољно тврдо и од њега су ловци сакупљачи могли да израде оруђе...

Бакар је први метал који је евидентиран. Научници сматрају да се у почетку могао наћи у елементарном стању. На пример, после ерупције вулкана, лава и сумпор (у виду кише) су отопљавали („чистили“) све осим бакра који се, црвен као крв, задржавао на површини. Временом, кад су ти ресурси потрошени, људи су морали да почну мало и да копају. Тако је почела промена природне околине...

Рудна Глава, археолошко налазиште у близини истоименог села недалеко од Мајданпека, највероватније је најстарији рудник бакра на свету (око 5000. године пре нове ере). Највише је истражен у периоду од 1968. до 1989. под руководством археолога Борислава Јовановића. Вађене су, дакле пре око 7000 година, у Рудној глави руде малахит и азурит, а у већем броју од око 30 окана постојале су платформе, односно јаме у облику левка. Умешност древних рудара на Рудној Глави потврђују испражњена окна, нека дубине до око 20 метара. Камени батови (крупни облаци од вулканских стена) сведоче о томе да је тај алат специјализован и служио је за разбијање рудне масе. За уситњавање су употребљавани

различити дрвени клинови, док су алати од јеленског рога служили за прикупљање уситњене руде. А, то се, онда, већ зове технологија...

Добијена руда се износила торбама и преносила до оближњих насеља - има података да су у том преношењу учествовали и волови. Даља прерада одвијала се у малим топионицама и ковачницама. У почетку је то било хладно ковање бакра, али је убрзо настало топљење (прве посуде за топљење су, такође, нађене на Балкану) и потом ливење. Бакарни лив је, међутим, био мекан, али је неолитски човек, припадник културе обједињене под именом Винчанска, био махнито упоран у покушајима да добије тврђи материјал. Додавањем арсена, олова и назад калаја, ствара се легура бронзе, чиме човек полако стиже до металног доба.

Изузетни квалитети бронзе очували су њену употребну вредност до данас, док је бакар постао незаменљив као најбољи проводник струје.

В.У.

Непролазно

*...Неки Француз, неки писац мудар,
прорек'о је много тог.
Можда никад није радио као рудар,
али га волим као свог.
Тамо доле ђаволи се коте,
три планине притиска ми врат.
Баш и ниси другар, мој животе,
ал' нека, нека,
биће слађе кад срце земље нађем.*

ЂОРЂЕ БАЛАШЕВИЋ (1953) - „ПУТ У СРЕДИШТЕ ЗЕМЉЕ“

ПЛЕТЕНИЦА

Расопите 15g свежег квасца у 0,5 dcl воде, па га помешајте са 500 g брашна, 2 улупана јајета, 2 кашике уља и 40 g шећера. Додајте мало соли 1,5 dcl млаке воде и добро умесите тесто. Формирајте лопту, намажите уљем, покријте влажном крпом и оставите да нараста 90 минута. Потом премесите тесто и оставите да нараста још 45 минута. Поново премесите тесто и поделите га на три дела и формирајте од сваког штапиће од око 35 cm од којих направите плетеницу и оставите да одстоји 45 минута. Плетеницу намажите жуманцетом и поспите семенкама мака. Пеците на 200°C око 10 минута, а затим смањите на 180 степени и пеците још 15 минута.

(Припремила: Б. Радуловић)

ЈП "СРБИЈАГАС", Нови Сад
Народног фронта 12, 21000 Нови Сад, Србија
ТЕЛ + 381 21 481 1004 / + 381 21 481 2703 / ФАКС + 381 21 481 1305
www.srbijagas.com

ПОСВЕЋЕНИ ЧИСТОЈ ЕНЕРГИЈИ

